

TEDDY TOPS

VOORWOORD

Het is 13 oktober 2025 als de gijzelaars worden vrijgelaten, aan beide kanten. Na twee jaar keren de twintig nog levende Israëlische gijzelaars terug naar een opgetogen land, in Tel Aviv volgen duizenden de aankomst met muziek en vuurwerk. Bij de vrijlating van de Palestijnen zijn vlaggen verboden, en vuurt het Israëlische leger traangas af. Het is oktober 2025, twee jaar na de terreurdaad van Hamas, en tachtig jaar oorlog voor de Palestijnen. Dit boek komt veel en veel te laat. Maar het is er, onherroepelijk. Voor hen die nog steeds niet gehoord worden, hebben wij, veertig schrijvers uit verschillende landen, zorgvuldig onze woorden proberen af te wegen. Nu de Palestijnen niet aan de onderhandelingstafel zitten waar hun eigen toekomst wordt uitgetekend. Nu de vrijheid wordt gevierd, maar zeker niet voor iedereen. Nu mensen in het beste geval terugkeren, met gruis en kruizen een leven moeten heropbouwen. Nu het staakt-het-vuren op de dag van drukken tachtig keer is overschreden.

We can disagree and still love each other unless your disagreement is rooted in my oppression and denial of my humanity and right to exist, zei essayist en schrijver Robert Jones Jr., de zoon van James Baldwin (aan wie dit citaat vaak onterecht wordt toegeschreven), in augustus 2015 op X, toen nog

Twitter. In een gezonde relatie kun je het, respectvol, met elkaar oneens zijn, een andere sportploeg of een andere politieke partij aanhangen. Maar als iemands bestaansrecht wordt betwist, is er geen discussie mogelijk want dit kan leiden tot haat en uitroeiing van een andere groep mensen. In dit boek spreken schrijvers zich uit tegen dat onrecht. Dit is in de eerste plaats een j'accuse, een aanklacht tegen de onderdrukker. Elke onderdrukker. Daarnaast is het een oproep, en een gezamenlijke stem, een collectieve verontwaardiging.

Toen de Commissie van Advies inzake Volkenrechtelijke Vraagstukken (CAVV) op 5 augustus 2025 kwam met het oordeel dat de Nederlandse regering te weinig deed om een genocide te voorkomen of af te wenden, dacht ik: ik ook. Ik diende mijn belastingaangifte in, maakte het geld over zoals het een goede burger betaamt, en rekende uit hoeveel ik nu bijdroeg aan de genocide in Gaza, aangezien de Nederlandse regering nog steeds, ook tijdens het drukken van dit boek, naast wapenonderdelen en militaire logistiek, een financieel systeem verankert dat kapitaal vrij laat stromen naar de Israëlische economie van genocide. Uit onderzoek van onafhankelijk onderzoeksbureau en kenniscentrum Stichting Onderzoek Multinationale Ondernemingen blijkt dat Nederland wereldwijd nog altijd de grootste investeerder is in Israël, verantwoordelijk voor bijna twee derde van alle Europese investeringen. Ook ik doe te weinig, dacht ik, sterker nog: ik ben medeplichtig. En dus schreef ik, samen met Lisa Weeda – met wie ik ook dit boek samenstel – een brief aan de Nederlandse rege-

ring. Binnen twee dagen ondertekenden zo'n 20.000 mensen uit de media en de cultuursector deze oproep om het internationaal recht te handhaven, om te stoppen met het leveren van wapens aan Israël, om de genocide op de Palestijnen duidelijk te veroordelen, om bij Israël aan te dringen op een onmiddellijk staakt-het-vuren, om niet in onze naam actief een genocide te ondersteunen die door Israël wordt uitgevoerd, om niet bij te dragen aan de verschrikkelijke volksuitroeiing die zich nog altijd onder onze neus in Palestina voltrekt.

Het bleef stil. Nu nog steeds, doodstil.

En dus spreken wij ons samen met al deze schrijvers uit, zeggen we: niet in mijn naam. *Je ne veux pas être complice.*

Op 13 januari 1898 publiceerde de Franse krant *L'Aurore* de brief 'J'Accuse' van de Franse schrijver Emile Zola, gericht aan de president van Frankrijk, Félix Faure. Op dat moment was de joodse kapitein Dreyfus veroordeeld voor het doorspelen van geheime documenten aan een Duitse militair attaché. Het proces vond achter gesloten deuren plaats, en het bewijs was gebaseerd op valse verklaringen die, zoals achteraf bleek, door de dader, een spion, waren verzonnen. Er heerste antisemitisme, ook binnen het Franse leger, deze valse verklaring was daarvan een zoveelste bewijs. Zola schreef in zijn brief aan de president: 'Het is mijn plicht te spreken, ik wil niet medeplichtig zijn.' Na de publicatie in *L'Aurore* veranderde de publieke opinie, Dreyfus kreeg steun, maar Zola kreeg levenslang wegens smaad. De

vrijlating van Dreyfus in 1906 maakte Zola niet meer mee: hij stierf in 1902 – onder verdachte omstandigheden. In de geschiedenis is dit een belangrijk moment waarin niet alleen antisemitisme aan het licht kwam, maar ook de rol van de schrijver politiek werd. Het schrijverschap is een van de gevaarlijkste beroepen: van het verslag doen van oorlogen tot het aan de kaak stellen van misdrijven tegen de mensheid. Ook nu worden journalisten, dichters en schrijvers als eersten monddood gemaakt. Want kennis is macht.

Your silence will not protect you, schreef de Caraïbisch-Amerikaanse feministische, activistische schrijfster, dichteres en universitair docent Audre Lorde in haar essay ‘The transformation from silence into language and action’ uit 1977. Maar die zin staat niet op zichzelf, ze schreef:

I was going to die, if not sooner then later, whether or not I had ever spoken myself. My silences had not protected me. Your silence will not protect you. But for every real word spoken, for every attempt I had ever made to speak those truths for which I am still seeking, I had made contact with other women while we examined the words to fit a world in which we all believed, bridging our differences. And it was the concern and caring of all those women which gave me strength and enabled me to scrutinize the essentials of my living.

Woorden doen ertoe, het is aan ons om ze niet tot splijtzwammen maar tot jodium te maken, tot babyvoeding. We

hebben elkaar nodig, we moeten ons gezamenlijk bezorgd maken, frustreren en kwaad maken, om iets te kunnen bewegen, om de essentie te kunnen benadrukken van de waarde van elk leven. De schrijvers in deze bundel zetten ons in beweging, en daarmee de wereld, door het overwinnen van de stilte, het delen van verhalen en het actief werk maken van verandering, zowel persoonlijk als collectief. Omdat wij de plicht hebben ons uit te spreken, met poëzie, proza, essays – schoonheid en vuistslagen. Uit frustratie, wanhoop, woede, maar niet uit verslagenheid. Want een volk, een cultuur, kun je niet uitroeien, niet als wij haar verhalen opschrijven en blijven herhalen. Pak mij op, neem mij mee, lees mij, vertel mij door.